

Asia: VN/9627/2026

Hallituksen esitys eduskunnalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausuntonne pääasiallinen sisältö

Lausuntonne pääasiallinen sisältö

-

Häiriötilanteita ja poikkeusoloja koskeva ehdotukset

Lausuntonne koskien häiriötilanteen määrittelyä

-

Lausuntonne koskien ehdotusta yksityisten koulutuksen järjestäjien varautumisvelvollisuudeksi

-

Lausuntonne koskien ehdotusta oppivelvollisten ensisijaisuudelle poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa

-

Lausuntonne koskien ehdotusta ammatillisesta koulutuksesta annetun lain uudeksi 45 a §:ksi

-

Lausuntonne koskien ehdotusta ammatillisesta koulutuksesta annetun lain uudeksi 52 a §:ksi

-

Lausuntonne koskien ehdotusta ylioppilastutkinnosta annetun lain uudeksi 4 a §:ksi

-

Lausuntonne koskien ehdotusta lukiolain uudeksi 18 a §:ksi

-

Lausuntonne koskien ehdotusta lukiolain 4 §:n muuttamisesta

-

Lausuntonne koskien ehdotusta tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain uudeksi 26 a §:ksi

-

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ää koskevat muutokset

Lausuntonne koskien lain 8 §:ään ehdotettavia muutoksia

-

Ylioppilastutkinnosta annettuun lakiin ehdotettavat muutokset

Lausuntonne koskien lain 5 a §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Lausuntonne koskien lain 21 §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Lausuntonne koskien lain 22 §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Lausuntonne koskien lain 24 §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Ammatillisen koulutuksen työelämätoimikunnat

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen työelämätoimikuntia koskevia muutosehdotuksia

Suhtaudumme kriittisesti ehdotukseen työelämätoimikuntien lakkauttamisesta. Katsomme, että ehdotuksella voi olla merkittäviä kielteisiä vaikutuksia ammatillisen koulutuksen laatuun, työelämävastaavuuteen sekä opiskelijoiden oikeusturvaan.

Työelämätoimikunnat ovat olleet keskeinen osa ammatillisen koulutuksen laadunvarmistusta ja työelämäyhteyttä. Ne ovat osallistuneet ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteen sekä tutkintojen perusteiden kehittämiseen yhteistyössä Opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Toimikuntien merkitys on perustunut erityisesti siihen, että ne tuovat valmisteluun riippumatonta ja käytännön työelämään perustuvaa asiantuntijanäkemyä eri toimialoilta.

Työelämätoimikunnissa toimii 279 asiantuntijajäsentä. Lisäksi jäsenten taustaorganisaatioiden ja henkilökohtaisten verkostojen kautta käyttöön on saatu moninkertaisesti ammatillisen koulutuksen asiantuntemusta.

Lakkauttaminen heikentäisi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 120 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaista tehtävää osallistua näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadun varmistamiseen. Työelämätoimikunnilla on ollut tärkeä rooli arvioinnin laadun, yhdenmukaisuuden ja työelämärelevanssin varmistamisessa valtakunnallisesti. Riskinä on, että työelämän näkökulma etääntyy koulutuksen kehittämisestä juuri aikana, jolloin osaavan työvoiman saatavuus ja koulutuksen työelämävastaavuus ovat entistä tärkeämpiä.

Pidämme myös perusteltuna kysyä, mitkä ovat ehdotuksen todelliset taloudelliset säästöt. Mahdollisia säästöjä tulisi arvioida suhteessa siihen, mitä menetetään työelämäyhteistyön, työelämälähtöisyyden ja asiantuntijavaikuttamisen heikentyessä. Pitkällä aikavälillä vaikutukset voivat näkyä suomalaisen elinkeinoelämän osaamistason laskuna ja koulutuksen heikompana kykynä vastata muuttuvan työelämän tarpeisiin.

Mikäli säästöjä pidetään välttämättöminä, esitämme ensisijaisesti, että työelämätoimikuntien jäsenille ei jatkossa maksettaisi palkkioita ja korvauksia. Tämä sen sijaan, että koko kansainvälisessä vertailussakin laadukas ja vuosien aikana rakennettu toimintamalli lakkautetaan. Huomioitavaa on myös se, että nykymallissa 279 asiantuntijajäsentä ovat osallistuneen laadunvalvontaa ja kehittämiseen usein omakustanteisesti omien taustaorganisaatioiden myötävaikutuksella.

Korostamme myös, että kyse ei ole rakenteesta, jonka voi myöhemmin helposti palauttaa. Työelämätoimikuntamalli perustuu pitkäjänteisesti rakennettuun yhteistyöhön, toimialakohtaiseen asiantuntemukseen ja verkostoihin. Jos järjestelmä puretaan nyt, sen uudelleen rakentaminen tulevaisuudessa olisi erittäin vaikeaa, ellei mahdotonta.

Katsomme, että ennen mahdollisia päätöksiä tulisi tehdä perusteellinen vaikutusarviointi siitä, miten työelämätoimikuntien tehtävät, asiantuntemus ja riippumaton rooli tosiasiallisesti korvataan niin, ettei ammatillisen koulutuksen laatu, työelämävastaavuus ja opiskelijoiden oikeusturva heikkene.

Täsmennykset toisen asteen lukuvuosimaksuja koskeviin säännöksiin

Lausuntonne koskien lukiolain 34 a §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta annettuun lakiin ehdotettava muutos

Lausuntonne koskien lain 3 §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Nyström Jari

Prosessiteollisuuden työelämätoimikunta - Prosessiteollisuuden
työelämätoimikunta: Jari Nyström, pj., Marko Asujamaa, vpj.